

**незалежная
газета**

наша Ніва

П Е Р Ш А Я Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

Заснаваная ў лістападзе 1906. Адноўленая ў траўні 1991. Выдавец: Прыватнае прадпрыемства «Суродзічы». Выходзіць штотыднёва, у серады

Лукашэнка адпачывае ў Сербії

Кіраунік Беларусі прыбыў на топавы лыжны курорт Сербії ў суправадженні сям'і, памочнікаў, ахоўнікаў, кухара і няняк.

Старонка 8

У НУМАРЫ

Life :) пакуль не ў кайф

Мабільны аператар страціў 14 мільёну доляраў усюго за 4 месцы. **Старонка 4.**

Беларускіх кліентаў не прымаєм

Некаторыя амерыканскія правядзілі з беларускімі інтарэст-сайтамі, створанымі грамадзянамі Беларусі піз з тэрыторыі Беларусі. **Старонка 4.**

За руль праз суд

180 навучэнцаў мінскай аўташколы «Пілот-цэнтр» за два тыдні да вініковага экзамену даведаліся, што аўташкола абакруцілася, а дырэктарам замінаеца прокуратура. **Старонка 6.**

Валадарку прадаюць

Пра гэта паведаміў міністр унутраных спраў Уладзімір Наўамаў. **Старонка 9.**

Гэта іхні крызіс

Кіраунікі Беларусі пакараныя за то, што прызыўчайліся жыць не па сродках. Піша Ігар Драко. **Старонка 5.**

Страшная смерць у Мінску

Будыдог абрэз твар свайму гаспадару. **Старонка 9.**

Рэкультывация меляраванай свядомасці

Наталка Бабіна піша пра захаванне украінскай культуры Брэсцкіны ў канцэспе історыі з «экстремісцамі» нумарам «Архэ». **Старонка 7.**

Гісторыя бел-чырвона-белага сцяга

Старонка 11.

Ілля Стогаў: Крызіс — нагода пачаць проста жыць

Знаны расійскі пісьменнік пра сучасную літаратуру, Лукашэнку, пушнізм, стратэгіі паводзінай у часы эканамічнага краху ў інтар'ю, якое ў «Советскай Беларуссии» парозалі. **Старонка 12.**

«Наша Ніва» з'яўляецца ў кіесках у Мінску ў сераду ад абеду, у рэгіёнах — у чацвер. На газету можна і падпісацца — **старонка 2.**

Ёсць такая партыя!

Стваральнікі партыі Беларуская хрысціянская дэмакратыя хочуць здзейсніць у Беларусі цуд.

Старонка 3.

Валютны голад не цётка

Яшчэ не ўсе асэнавалі ашаламляльную лічбу: беларускі экспарт у студзені абваліўся на 47%.

Не дапамагла шокавая дэвальвацыя, не ратуе і паўзучая. Наша экспартара ўзнаваная эканоміка курица на вачах, і канца гэтаму працесу пакуль не відно. Паводле афіцыйных звестак, за першы месяц году экспарт знізіўся на 47% у параўнанні з аналогічным мінулым перыядам. Сукупныя валютныя паступленні ў краіну скрапіліся амаль удвай.

Імпарт таксама падаў, але ніжэйшымі тэмпамі, усюго на 34%, што прывяло да росту замежнагандлявага дэфіцыту ўдвай. Крайна працігала завозіца тавары і суворыну, каб заводы далей працавалі, але была няздолная працдача сваю прадукцыю.

Асабліва балючым для дзяржавнага скарбніка стала падзенне экспарту капітальных угнаенняў, пік якога звязычай прыпадае на зімовыя месцы і які даваў ільвіную долю валютных даходаў краіны. На ніжэй узроўні стаццы і цэны на нафтапрадукты — іншую аснову беларускага экспарту. Акрамя таго, праваліўся расійскі рынак, які страціў платгадольнасць. Экспарт у Расію знізіўся на 50% — большы скрапіцца толькі экспарт ва Украіну.

У выніку дэфіцыт замежнага гандлю за студзень 2009 году склаў 403 млн доляраў. Для параўнання, у студзені 2008 году гэты паказчык складаў 108 млн доляраў. Рост у 4 разы! Між тым валавыя нацыянальныя прадукт у даларавым вымярэнні ўпаў у выніку дэваліўванні.

Каб кампенсація дэфіцыту валуты, урад устане перад неабходнасцю або браць новыя крэдыты за мякій, або друкаваць для выплаты заробку пустыя рублі, якія выклічыць інфляцыйны ціск.

На паседжанні ўраду ў аўтогар раздражнены прэм'ер Сідорскі накінуўся на міністра працы і сацыяльной абароны Уладзіміра Патапчыка: «Палова прадпрыемстваў ужо ходзіць на карткі тыдзенем, а міністр працы нічога не бачыць, у яго беспрацоўе 1%», — заявіў ён.

Мікола Бугай

PHOTO BY D. BALEV

Алег Латышонак

Жаўнеры БНР

«Жаўнеры БНР» у Гродне

Прэзентация новае кнігі выдатнага сучаснага гісторыка, праф. Алега Латышонка «Жаўнеры БНР» пройдзе з удзелам аўтара. Кніга — гэта вычарпальны збор працаў, прысвечаных незалежніцкім вайсковым фармаванням 1917—1924 гадоў.

5 сакавіка — Горадня, зала Таварыства беларускай школы, вул. Будзённага, 18.30.

Даведкі праз тэл. (8-029) 550-79-69.

Блізка локаць...

Указ №100 дазвале атрымаць ільготны крэдyt на будаўніцтва нават тым, хто зусім нядаўна стаў у чаргу. Але не ўсё так праста, як падаецца на першы погляд.

Ільготныя крэдты выдаюцца ў беларускіх рублях на тэрмін да 20 гадоў (для грамадзянаў, што пражываюць у населеных пунктах з насельніцтвам да 20 тыс. чалавек, і для шматдзетных сем'яў — 40 гадоў) пад 5% гадавых (у малых гарадах і для шматдзетных сем'яў — 3%).

Велічыня льготнага крэдту, як паведамляецца на сайце Беларусбанку, вызначаецца паводле наўмеру агульнай плошчы будаванага памышленні і паказчыка вартасці будаўніцтва 1 кв. м. агульнай плошчы тыповых спажывецкіх якасцей. Гэты па-мер не павінен перавышаць 90% (у малых гарадах і для шматдзетных сем'яў — 95%) вартасці будаўніцтва нарматыву льготнага крэдытаўнай плошчы жылога памышленні тыповых спажывецкіх якасцей. Паводле расчэння Мінгарвыканкама ад 15 студзеня 2009 году ладзеняя нарматывы складаюць ад 1 340 000 рублёў да 1 967 000 ў залежнасці ад тыпу і серыі жылога дому.

Просты разлік сведчыць, што сядрання сям'я, сукунны прыбыль якій адпавядае новым патрабаванням, здолеет атрымаць у найлепшым выпадку калі палову неабходнай для будаўніцтва жылля сумы, а то і менш. Напрыклад, сям'я з чатырох чалавек жадае збудаваць трохпакаёўку. Паводле афіцыйных кірніцаў, пана 1 кв. м. у долевым будаўніцтве ў сталіцы сягае ад \$1300 да \$4800. Возьмем найменшы паказчык цаны 1 кв. м. \$1300 (Br3 718 тыс.) і нарматыву пана ў 9-павярховым доме серыі 111-90 (Br 1 340 тыс.). Такім чынам, з улікам таго, што пад ільготны крэдyt трапляе толькі 90% ад нарматыву, а крэдyt выдаецца з разліку па 20 метраў на чалавека, наша сям'я атрымае ў банку 72 360 000 рублёў ($60 * 1 340 000 * 0,9$) з неабходных 223 080 000 ($60 * 3 718 000$). Пытанне, ці здолее сям'я з малымі прыбылькамі дадаткова самастойна адшучыцца «свае» 160 мільёнаў — рытарычнае.

Сямён
Печанко

Расія дае гроши пад подпіс

Урады Беларусі і Расіі дніамі падпісць пагадненне пра выдачу Мінску чартавой траншы крэдтуту на \$500 млн, паведаміў міністэр фінансаў Расіі Аляксей Кудрын. «Пасля ўнясення праправак у бюджет на 2009 год будзе пагадненне аб выдаченні яшчэ \$500 млн, як было пропісаны ў мемарандуме», — сказаў Кудрын. Гэтыя гроши мелі прыйсці ў Беларусь яшчэ ў лютым, але Масква не перавяла іх, пакуль намеснік міністру гандлю Беларусі не падпісаў інструкцыю, якая адміністратары падаюць на продаж 15 імпортных пазыцый, у тым ліку піва, сыройды іншай прадукцыі.

МАР: Беспрацоў ў Беларусі ў 5-6 разоў вышэйшае за афіцыйны паказчык

Узвесьнен беспрацоў ў Беларусі, калі разлічваюць паводле метадалогіі Міжнароднай арганізацыі працы (МАП), дасягае 4,8% ад эканамічнай актыўнага насельніцтва. Гэтак звесткі падае «Экономічны бюллетэнь» наўрукова-даследчага інстытуту Міністэрства эканомікі. Як вядома, афіцыйная беспрацоў ў Беларусі застаецца на ўзроўні 0,9%, бо людзям імія сінсу рэгістрацыя ў якасці беспрацоўных — дапамога па беспрацоўніцтву міэрнна, затое гавяноць на грамадскія працы

амаль задарма.

Новы прыхільнік дэструктуртыўнага курсу

25 лютага ў Кіеве адбылася рабочая сустрака сакратара Рады нацыянальнай біспекі Украіны Раісы Багдановай з дэзяржскаратаром Рады біспекі Беларусі Юр'ем Жадобінам. На сустракы была абазначаная супольная пазыцыя, што «Беларусь і Украіна ёсьтъ супраціўнікі дэзяржавам, як тэртарыяльна, так і па культурнай і светапогляднай ідэнтычнасці наўшых народоў». Таму асноўным прыярытэтам абедзвюх краін з'яўляецца «поўнамацтвальная інтэграцыя ў єўрапейскую супольнасць». Прэс-сакратар Міністэрства замежных справаў Андрэй Папоў на брыфінгу ў міністэрстве ўказаў, што ў такіх звязках імія нічога сенсацыйнага, бо беларускі бок заўсёды выступаў за «пабудаванне нармальных, прагматичных стасункоў з Еўропай». А яшчэ год таму Жадобін прастаўіўся заявай пра наўгасць у краіне 1767 апазыцыйных дэструктуртыўных элементаў.

Палітыкі засцераглі ад гульня ў Лукашэнкам

Група апазыцыйных палітыкаў у складзе старшыні Партыі БНФ Лявона Барычэўскага, быльых палітвізіяў Аляксандра Казуліна

і Міхаіла Марыніча, кіраўніка БСДГ Станіслава Шушкевіча і каардынатора «Хартыі-97» Андрэя Сянікава зрабіла заяву, што не лічыць матчыўм дадчанне Беларусі да праграммы «Усходнія партнёрства», пакуль не будзе выкананыя рашэннія патрабаванні ЕС а правах чалавека. Іншыя лідэры апазыцыі — Анатоль Лябядзька і Аляксандар Мілінкевіч займаюць больш гнучкую пазыцыю. На іх думку, ад любых сувязяў з Еўропай ёсць карысць.

«Белсату» адмовілі ў акрэдытацыі

Міністэрства замежных справаў Беларусі адмовіла ў акрэдытацыі біюро канала «Белсат» у Беларусі на падставе таго, што дакументы няправільна аформлены. Заява «Белсату» працягвалася ў МЗС два месяцы.

На Дашкевіча вылілі вядро кефіру

На лідэра «Маладога фронту» Змітра Дашкевіча невядомы выўлі вядро кефіру. Гэта адбылося ў панядзелак, калі лідэр моладзі праходзіў у стаўшы на праспекце Незалежнасці побач з помнікам Фелікса Дзяржынскага. Мужчына выкінуў вядро і кінуўся наўгасці. Вадкасць заліла таксама хлопца на імя Юльян, які шоў разам з Дашкевічам, і жантуну на вуліцы. Яны выскіпалі міліцыю.

ЗП; МВ

Не ўсё ў жыцці апошні раз

Падпісца можна праз Рэдакцыю і праз «Белпошту». Мы рэкамендуем — праз Рэдакцыю

Мы рэкамендуем і просім чытачоў падпісацца праз Рэдакцыю. Наша сістэма дастаўкі газеты за 3 гады даказала сваю надзеінасць. Усе тыя, каго такі спосаб атрымання газеты задавальняе, хай застаюцца вернымі такой падпісцы.

1. Яна нам выгаднейшая фінансава.
 2. Мы зможам дастаўляць Вам газету хутчэй або з той жа хуткасцю, што «Белпошта».
 3. Лічым важным захаваць сістэму самараспрадаўсюду дзейнай. Лішне тлумачыць, чаму.
- Цана падпіскі праз Рэдакцыю — **10 000 руб. на месяц.**

Падпісныя індэksы ў каталогу «Белпошты»: для людзей — **63125**, для прадпрыемстваў — **631252**. Падпісца можна на кожнай пошце. Цана гэтай падпіскі — 12 000 руб. на месяц.

ПАВЕДАМЛЕНИЕ			
ІМЕНІ: "Сур'ятчы", УЧНН 190 786 828 МІД ААТ "Белізвестбанк", вул. Калектарная, 11, Мінск, код 764			
Рахунак ат рэкомендатара	3012 206 280 014	Асабіві рахунак	
Інформація, якое выдаётся, згодна:			
Від аплаты		Платі	Сумы
За газету "Наша Ніва".			
Агулам			
ІМЯ: "Сур'ятчы", УЧНН 190 786 828 МІД ААТ "Белізвестбанк", вул. Калектарная, 11, Мінск, код 764			
Рахунак ат рэкомендатара	3012 206 280 014	Асабіві рахунак	
Інформація, якое выдаётся, згодна:			
Від аплаты		Платі	Сумы
За газету "Наша Ніва".			
Агулам			
КВІТАНЦІЯ			
ІМЯ: "Сур'ятчы", УЧНН 190 786 828 МІД ААТ "Белізвестбанк", вул. Калектарная, 11, Мінск, код 764			
Рахунак ат рэкомендатара	3012 206 280 014	Асабіві рахунак	
Інформація, якое выдаётся, згодна:			
Від аплаты		Платі	Сумы
За газету "Наша Ніва".			
Агулам			
Касір	М.П.		

Каб штотыдзень атрымліваць газету, дасытайце адрасы і гроши за газету. Конт на месяц — 10 тыс. рублёў.

1) Просім усіх ахвотных чытаць газету паведамляць у Рэдакцыю свае адрасы і тэлефоны. Эта можна зрабіць праз: тэлефоны: (017) 284-73-29, (029) 260-78-32, (029) 618-54-84, e-mail: dastauka@mn.by, паштовы адрас: 220050, г.Мінск, а/c 537.

2) Просім у бланку банкаўскага паведамлення ці паштовага пераказу даследна і разборліва пазначаць адрас, у тым ліку паштовы індэкс і код пад'езду.

Тры гады «НН» можна было атрымаць толькі падпісайшы праз Рэдакцыю. Мы звілі традыцыю дзяякаўшы ўсім тым чытачам, якія пералічваюць гроши на выхад газеты.

Дзякую

Віктару А. з Марынава.
А.Б. з Вайкавыску.
Мікалаю Б. з Нараўлянскага раёну.
Валінціне К., А.К. з Віцебскага раёну.
В.С. з Бабруйскага раёну.
Сяргею В., Аляксандру П., Руслану К., Мікалаю К., Мікалаю Ч., Сяргану Н., Лівонцію А., Міхailу Б., Андрэю Н., Андрэю Г., Валерью К., Сяргею В. з Полацкага раёну.
В.В., В.Х., Паўлу Д., Паўлу Д..
Барысу С. з Светлагорскага раёну.

Хрысціянскія прынцыпы, беларускі патрыятызм

Менавіта такі слоган 28 лютага вісёй у актаві залі Дому культуры МТЗ, дзе праходзіў Устаноўчы з'езд партыі

Беларуская хрысціянская дэмакратыя. За апошнія дзесяцігоддзе гэта толькі другая спроба зарэгістраваць у краіне палітычную сілу.

Першую ў 2007 годзе рабіу не змаглі прысутнічаць у залі. Гамальчанік Кастусь Жукоўскі адбывае сямісутачнае пакаранне ў ізаляторы за акцыю ў абарону беларускай мовы, а ў пастара Эрнэста Сабілы праблемы са здароўем.

Аргкамітэт БХД пачаў працу яшчэ ў 2005 годзе, але да актыўных дзесяніяў па регістрацыі хадэкі падышлі толькі ціпер. Аргкамітэт доўга не мог знайсці памяшкання для працы з'езду, некаторыя нават былі гатовыя правадзіць яго на плошчы. Аднак урэшце быў атрыманы дазвол ад Мінгарвыканкаму. У шэршті заснавальнікай БХД увайшло 1060 чалавек з усіх рэгіёнаў краіны. На з'езде ж прысутнічала 206 дэлегатаў.

Што праўда, у паласы МТЗ у гэты дзень хапала людзей з іншых палітычных сіл. Напрыклад, прысутнічай кіраўнік Мінскага абласнога БНФ Зміцер Вінаградаў з Мядзелю. Як потым растлумачыў сам Вінаградаў, ён быў у якасці гасця, хача Севярынец і называў ягонае прозвішча ў ліку заснавальнікаў. Быў заўажаны і палескі фермер Мікалай Гаўрыленка, які балатаваўся на пасадзе старшыні АГП.

З'езд пачаўся супольнай мантавай «Ойча наш», а таксама выкананнем гіму «Магутны Божа». Рэй адразу з'язіў адзін з сустарышын БХД Павел Севярынец. Ён пералічыў тых людзей, якія сваёй працай найбольш спрычыніліся да стварэння беларускай хадэсці. Двоё з гэтага спісу

шэўскі зазначыў, што сёня ў партыю ўваходзіць 45% працаслаўных, 31% пратэстантаў і 13% каталікоў. Ён называў адной з галоўных далейшых мэтай стварэнне правацэнтрыстыкай каалітні для ўдзелу ў прэзідэнцкіх выбарах. А сярод стратэгічных партнёраў называў Рух за Свабоду, Партыю БНФ, «Малады фронт».

Дарэчы, кандыдат на пасаду прэзідента ад БХД на з'ездзе так вылучаны і не быў. Вырашылі перанесці на больш позні тэрмін.

Потым быў выступу яшчэ двух супарынін — Георгія Дэмітрука з Кобрина і Аляксея Шэйніка. Апошні відавочна спрабаваў паўтараць стыль тэлеевангелістаў, ходзячы з мікрофонам па сцэне. Шэйн сярод іншага засяродзіўся на пераемнасці сёняшнінай БХД з той, якай дзеянічала ў 1920-х.

Усе выступоўцы шмат гаварылі пра п'янства, аборты, самагубствы як прыкметы цяперашняга часу. З'яви, з якімі трэба весці барацьбу.

Адзінным святаром, які пра маўляў у залу са сцэны, стаў госьць з'езду ксёндз Юры Барак з Глыбокага, які зазначыў, што альбо ў Беларусі будзе хрысціянская дэмакратыя, альбо не будзе ніякай.

На прапанову баранавіцкага ўніверсітета святара Яўгена Маліноўскага на кліч «Жыве Беларусь!» зала разгавала «Жыве з Богам!». Пашт Уладзімір Някляеў прапанаваў БХД у якасці гімунаў луасны верш «Сыці».

Плаўна чарга перайшла да гасцей з'езду. Слова меламаль усе прадстаўнікі апазицыйнай палітычнай эліты — Аляксандр Мілінкевіч, Аляк-

За статут і праграму партыі галасавалі адзінаголосна.

Напрыканцы свайго выступу лідэр АГП Анатоль Лябедзька перадаў прэзідэнту новай партыі папку дэпутата Вярхоўнага Савету 13-га склікання. Як сімвал, ад быльх дэпутата парламенту — будучым.

сандр Казулін, Лявон Баршчэўскі, Анатоль Лябедзька, Мікола Статкевіч. Добрая магчымасць парапаўца стылістыку выступаў і харызму палітыкаў. Найболышыя воплі сарваў Анатоль Лябедзька. Напрыканцы свайго выступу лідэр АГП перадаў прэзідэнту новай партыі папку дэпутата Вярхоўнага Савету 13-га склікання. Як сімвал, ад быльх дэпутатаў — будучым.

Зрэшты, не ўсе слова Лябедзькі знойдзілі разуменне ў іншых гасцей. Напрыклад, старшыня АГП пропанаваў хадэкам увайсці ў склад Аб'яднаных дэмакратычных сілаў. На гэта з рэзкай крытыкай выступіў лідэр «Маладага фронту» Зміцер Дашкевіч, які сказаў, што ягонай арганізацыі там не месца, пакуль у АДС знаходзіцца камуністы. У сваёй антыкамуністичнай рыторыцы Дашкевіч не стрымліваўся: «Нельга сядзець на адной лаве паміж Богам і шатанам».

Яшчэ Дашкевіч заклікаў не баяцца быць нацыяналістамі да двухсансіўна праціўтаваў Біблію: «Яшчэ тымі днёмі бачыў юдэяў, якія пабралі сабе ў жонкі азамеяняк, аманіцянак і маавіцянак, і ад

206 дэлегатаў з усіх рэгіёнаў краіны прыехала на з'езд БХД.

таго сыны іх на палову гаворыць па-азоцкі, ці мовай іншых народоў, і не ўмёюць гаварыць па-юдэйскі. Я зрабіў ім за гэта вымову і праклінаў іх, і некаторых з мужоў біў, руку ў іх валасі і заклінаў іх Богам...» (Кніга Неемій, 13:23–25)

Прыкладна а трэцій гадзіне БХД можна было лічыць сфармаванай. Была прынята праграма і статут партыі. Падчас выбараў сустарышы сенсацыйны таксама не адбылося, пасады занялі

Павел Севярынец, Аляксей Шэйн, Віталій Рымашэўскі і Георгій Дэмітрук. Кіраўнічым органам стала Нацыянальная рада, у склад якой увайшло 70 чалавек. Сярод іх быўла палітвязнік Зміцер Дашкевіч, Артур Фінькевіч, Андрэй Кім, пастар Эрнэст Сабіла, бард Андрэй Мельнікав.

Дзён прац дзесяць сябры партыі збіраюцца падаваць дакументы на рэгістрацыю ў Міністэрства юстыцыі. А затым, у выпадку становічага адказу, як кажуць, — непачатыя краі работы. Той самы Віталій Рымашэўскі напярэдні з'езду гаварыў, што ідзі БХД гатовыя падтрымачы 80% жыхароў Беларусі.

Зміцер Панкавец

Беларускіх кліентаў не прымаюць

Некаторыя амерыканскія правайдэры заблакавалі інтэрнэт-сайты, створаныя грамадзянамі Беларусі ці з тэрыторыі Беларусі.

Гэтак яны перастрахоўваюцца пры выкананні накладзеных на нашу краіну санкцый.

Правайдэр адмовіў у паслугах сайту Bielar.us, створаному пры Беларуска-амерыканскім Задзіночнім праўнікам-беларусам Яраславам Крывым, які працуе ў ЗША. Сайт быў прысвечаны амерыканска-беларускім спраўам і не меў анікага дачынення да беларускага ўраду.

Правайдэр заблакаваў сайт і пагражаяў

выдаліць яго, патрабуючы пераносу на іншыя хостынг.

На Bielar.us не было нічога, што нават аддалена можна лічыць незаконным. Аднак падзэрнне Bluehost выклікала тое, што стваральнік сайту знаходзіўся ў Беларусі, калі адкрываў свой рахунак у іх кампаніі. Яны выльчылі гэта, адсачыўшы IP=адрас.

Паводле Bluehost, Беларусь — «краіна, на якую накладзеныя санкцыі» (sanctioned country). Прадстаўнік Bluehost патлумачыў Крывому, што ім было шмат прасцей забараніць карыстанне хостынгам усім, звязаным з Беларусью, чым высвятляць, хто ёсьць хто.

У прынцыпе, амерыканскія санкцыі маюць дзеянічаць толькі ў двух выпадках:

а) супраць некаторых людзей, што падпрымалі дэмократычныя працэсы альбо інстытуцыі ў Беларусі і чые імяны пералічаныя на веб-сайце Казначэйства ЗША; а таксама

б) супраць «кантроліваних Лукашэнкам нафтахімічных кандамератаў», які патлумачана Казначэйствам ЗША.

Але інтэрпрэтацыя Bluehost была зусім не вузкай.

Ён трактуе Беларусь нароўні з Іранам, Зімбабве і іншымі дыктатурамі, на якія накладзеныя санкцыі.

Іронія сітуацыі ў тым, што блог, заблакаваны Bluehost-ам, ствараючы актыўністы Беларуска-амерыканскага задзіночнічніні — адной з найстарэйшых беларускіх прадэмакратычных групоў у

ЗША. Яго вашынгтонскае прадстаўніцтва часам грае вырашальную ролю ў кшталтаванні палітыкі ЗША ў дачыненні да Беларусі.

Як зазначае Яраслаў Крывой, «правайдэра большая, чым я напачатку думаў. Усе беларускія профілі былі выданы ў 2007 годзе таксама адміністрацыяй Giga.com — папулярнага сайту для фрылансераў. Яны больш не прымаюць беларускіх кліентаў. Іх матывацыя такая самая — зашырокая інтэрпрэтацыя санкцыяў... У 2008 годзе iKobo.com (апрацоўшык онлайнавых плацяжоў) таксама напрасіц усіх беларускіх кліентаў сысці цігам пяці дзён, абіраючыся на сваю інтэрпрэтацыю санкцыяў.

Сяргей Боган

Life :) пакуль не ў кайф

Мабільны аператар страціў 14 мільёнаў даляраў усяго за 4 месяцы.

Аперацір скотавай сувязі стандарта GSM ЗАТ «Беларуская сетка тэлекамунікацый» (гандлёвая марка life:) за апошнія чатыры месяцы 2008 года (верасень—снежань) пацёкі страты на 13,87 млн. даляраў ЗША.

Пра гэта гаворыцца ў апублікаванай справацах кампаніі Turkcell, якія валодзяць 80% акцый беларускага апераціру.

Паводле звестак на канец 2008 году (у life:) было 231 тыс. абнанега. Актыўную дзеянісць на беларускім рынку пад новым бэндом аперацір пачаў у снежні мінулага года.

ЗАТ «Беларуская сетка тэлекамунікацый» зарэгістравана 5 лістапада 2004 года. Пасля падпісання

кантракту 29 ліпеня 2008 году ўвайшло ў міжнародную группу кампаній Turkcell. У канцы жніўня мінулага году Turkcell пералічыў першыя плацаж 300 млн. даляраў за атрыманыя 80% акцый «БеСТ». Дадатковыя плацажы па 100 млн. даляраў будзе ажыццёўленыя 31 снежня 2009 і 2010 годоў. Яшчэ адзін плацаж на 100 млн. даляраў будзе ажыццёўлены пасля атрымання кампаніій «БеСТ» становіча гадавога даходу.

Ціпер заснавальнікамі кампаніі «Беларуская сетка тэлекамунікацый» выступаюць кампанія Turkcell Group (80%) і Міністэрства сувязі і інфарматызацыі Беларусі (20%).
БелАПАН

БелАПАН

СЦІСЛА

Апусцее без яго Зямля

Запуск беларускага касмічнага спадарожніка Зямлі запланаваны на снежань гэтага года.

Пра гэта паведаміў старшыня презідіума Акадэміі навук Міхаіл Мясніковіч.

Новы беларускі спадарожнік будзе лягчэйшы за папярэдні — яго маса складзе ўсяго 350 кг. Касмічны апарат мае забіспечыць поўнае пакрыццё тэрыторыі Беларусі касмічнымі здыкамі.

Стапталі боты — пераходзім на «берцы»

Камандуючы войскамі Заходняга аперацыйнага камандавання генерал-маёр Аляксандр Мяжкоў патлумачыў, чаму беларускія салдаты дагэтуль наслілі «кірчы». «Стапталі тое, што было, каб не выкідаўца. Ціпер переходзім на «берцы» замест ботаў. Мы

праводзімі планамерную працу па абаўленні салдацкай вопраткі».

ДАІ дало чаду

Сталічная Дзяржаўная інспекцыя праўляла ўnoch з 26 на 27 лютага ў клубе «Афрыка» акцыю «Моладзь за бяспеку!». У праграме акцыі было

выступленне танцулага рэгуляроўшчыка, якога падтрымлівалі танцоркі клубу і госці.

Ва Украіне выдаўцам украіномоўнай кнігі нададзеныя прывілеі

Прэзідэнт Украіны

падпісаў закон, згодна з якім выдавецтвы, што выпускаюць не менш за 50% прадукцыі па-украінску, атрымліваюць ільготы. Закон мae ўступіць у сілу з дня апублікавання.

МБ:Mikalaj;
БЕЛТА,
БелАПАН

Дадатковыя факты пра агента «Бімбу» (гл. №7)

раскалаў беларускі карэспандэнт «Газеты Выборчай» Андрэй Пачобут.

Ягоны артыкул выйшаў з друку ў панядзелак.

1. Прэкуратура Італійскага раёну Літвы абінавачвае Бульку ў саўдзеле ў 56 забойствах. У каstryчніку 2008 году літоўскі суд прызнаў рапешэнне аб ягоным арышце. Каля Булька выехала з Беларусі ў любую краіну Еўропасаюзу, яго адразу арыштавалі б.

2. Паводле дакументаў КГБ Літоўскай ССР, ксёліз Булька ў 1950-я быў жанаты.

3. Высвічаны на ксіндзца Булька быў у Польшчы. Сама ўрачыстасць адбылася не ў касцёле, а ў садзе, што вялікай незвычайнасці і пярэчыць касцельным традыцыям. Уздел у высвічэнні, акрамя біскуп Рамана Анджэўскага (ужо памер) і Булька, якіх брали 2 свядкі, і ўсё. Гэта адзіны такі выпадак ва ўлоўшчайскай дыяцэзіі.

4. — О Матка Боска, — паўтарае сучасны біскуп ўлоўшчайскай дыяцэзіі Веслав Мерын, калі яму паказалі дакументы наконт Булька. Разгледаенца матчылася анульвання высвічэння Булька, абы ён «Газете Выборчай» заявіў біскуп Мерын.

5. У ўдалося Літве не пагадзіцца прыніць ксіндза Булька.

Акрамя таго, жывы адзін з агентуў, які разам з ім браў уздел у забойствах. З агентам паразмайляла не ўдалося, але, паводле следчых, ён пацвярджае саўдзел Булька ў забойствах.

6. Ніводная парафія ў Літве не пагадзіцца прыніць ксіндза Булька. Адусяль яго гналі самі парапіяніне, бо хутка даведаліся пра ягонае мінулася. Тады яго накіравалі ў Беларусь, дзе ніхто пра яго нічога не ведаў.

7. Сам Булька казаў карэспандэнту «Выборчай»: «Была вайна, а ціпер мы ўсё павінны забыць і начаць з чыстага ліста».

Poczobut.livejournal.com

БЕЛАТАН

Міністэрства гандлю пасля шматлікіх пратэстуў гледачоў рэкамендавала спыніць паказ рэкламнага роліка «Лайфу», які абыгрывае сцену рода.

Гэта іхні крызіс

**Кіраўнікі Беларусі
пакараны за тое, што
прызвычайлісць жыць не па
сродках. Піша Iгар
Драко.**

Усё-ткі не забываеца Бог на Беларусь. Паглядзеў на свет, калісці ім зтвораны, пасміхнуўся з дурняй, якія гляблізаваліся наядледзячы на моўныя перашкоды, і вырашыў: досын ужо ліхварскіх грошай, бязглаздага спажыванія і пошлага гламуру. І ляжнү цуд глабальнай эканомікі! Напісаны ж было: каб зарабіць сабе на хлеб, трэба добра напацець. А яны тут са сваімі фондавымі спекуляцыямі, ф'ючэрсамі на нафту, рыэлтэрскімі і кансультатыўнымі паслугамі — не падаюць, дык прыдумалі, як выкруціцца: сталі карыстцацца аntyперспірантамі: «для Яго», «для Яе», «для Іх Абаіх». Захацелі быць хітрэйшымі з Бога, ёлуні постіндустрыяльныя. Но і добры намер мей Усёмагутны, ладзячы вырабаванне: офісны планктон, фінансісты, эканамісты і банкаўскія лядакі першымі адчулу на сабе яго раз'юшанасць.

Але за імі і тыя, што паделі на заводах і фабрыках, таксама са словам «крызіс» на вуснах пайшлі здымаль з раҳункаў свае ашчаджэнні. Толькі хто не ведае, не кажыць, што пралетары на беларускай зямлі не асабліва запрацаўваліся. Сам не так даўно быў зваршчыкам на «Амкадоры», бруду наглытаўся. Тады, выходзіць, не вылучыў нас Бог сядро астатаў? Не, вылучыў. І свой мудрагелісты фінт ён патлумачыў праз Аляксандра Лукашэнку: маўляй, дапніце вы, беларусы, што гэта не ваш крызіс, а іхні, тых, хто цяпер не можа купляць вашу шыкоўную прадукцыю. То бок церпім мі за чужбы грахі.

І за такія пакуты — хоць усю адміністрацыю, урад і герайчнага святога будаўніка Храму Нацбанку прывялебнага Пяtra Пракаповіча на іконы і ў покуць кожнай хаты — мы маем права браць крэдыты ва ўсіх краінах хрысціянскага свету.

Вядома ж! Хто стварыў

крызіс? Амерыканцы. Хрысціяне? Так. Няхай плаціць. Калі не непасрэдна, дык праз МВФ ці Сусветны банк. Дзе апасля крызіс не ўтмавалі? У Еўропе. Таксама хрысціянская тэрыторыя. Краіны там бағатыя, і Банк рэканструкцыі і развіцця ёсць — трэба дзяліцца.

А што гэта за жбракі, якія не маюць грошай, каб набываць нашыя трактары, МАЗы, шкарпэлкі, кілбасу і кафлю, і яшчэ просяць нас плаціць за іхні газ?

Рускія, канечне. Мы не супраць таго, каб заплаціць вам, браты праваслаўныя, але вы спярша дайце нам мільярдаў што вашых рублёў, тады акурат іх жа атрымаеце за свой газ.

Найвышэйшы закон сумлення, якім карыстаецца наша беззаганнае, нібы дзіця падчас хрышчэння, кіраўніцтва, гучыць наступным чынам: усе страты працаўтага беларускага народу павінны кампенсаўцца, хто вінаваты ў крызісе і не здолеў зацугляць яго.

Шкада, не дачакаўся летуценнік Платон стварэння на мане свету незалежнай Беларусі. Тоэ, што не пажадаў рабіць сіракузскі тыран, амаль праз 2,5 тысячы гадоў зрабіў іншы.

Хто, паводле Платона, мае права кіраваць ідзяльнай дзяржавай? Напаўбог, напаўчалавек, які дакладна ведае, што такое Дабро сама па сабе, Ісціна сама па сабе,

Справядлівасць сама па сабе. І народу, якім валаодаюць на падставе такіх будаў і калі ён не сапсанаваны прыкладам недасканалых плямёнаў, сорамна бедаваць ад таго, што неўзабаве будзе харчавацца праз два дні на трэці. Бо не толькі хлебам... Так, тут яму і ўсебеларуская лыжня, і конкурсы прыгажунь ды спявакоў з музыкамі, а таксама ток-шоу, на якім эксперыты недухонесону давядуць, як беларусам лепей хадзіць да ветру: трymaючи свежыя нумары «СБ» у руцэ ці квіток «Суперлато» ў зубах. А пасля і мітрапаліт, пасвяціўшы цэх заводу «Крышталь», раптам ачомаеца і пакліча нас не адступацца ад вялікай дабрадзейнасці ўсіх вернікаў — пакоры.

Там, дзе крызіс ёсць, усё робіцца так, як і павінна рабіцца: чарнаскуры self-made man з імем Барак тлумачыць выбарцам свою эканамічную праграму, якая разам выступае і з праектам кардынальнага абнаўлення Амерыкі; палкі аматар жанчын Сарказі прапаноўвае сістэму адраснай дапамогі і новыя падыход да размеркавання прыбыткаў кампаній; тандэм Мядведзеў—Пуцін стараеckімі сродкамі прыбалты, белгійцы, ісландцы мняюць урады. Нам жа ўся гэта мітусня недаспадобы, таму што Бог, сапраўды, не забыўся на Беларусь. Так, гэта не наш крызіс. Мы маем

уласны: крызіс маральнасці. І доўжыцца ён без малога пятнаццаць гадоў. Між тым, Адам Сміт, першы эканаміст-тэарэтык, пісаў сваю вядомую кнігу як даследаванне па этычнай праблематыцы. У XVIII стагоддзі не было такога дробнага падзялення навукі на дысцыпліны і спецыялізацыі, таму «Багацце народадаў» пайшло «пад грыфам» практычнай філасофіі, іншая тагачасная назва якой — этыка. А пратэстантызм яшчэ раней неразрывна звязаў мараль і гаспадарчую дзейнасць. Беларускае know-how заключалася ў пагардлікі гэтай узаемазалежнасцю, і ўесь наш дабры быт, якім мы пахваляліся яшчэ паўгоду тады, быў насамрэч не зароблены, а выкленчаны. Крызіс не наш, а іхні, але чамусыці ўжо цяпер кожны беларус, з улікам немаўлят, дзяцей, пенсіянераў і астатніх непрацадольных, вінаваты замежным крадытом калі 1500\$. А кіраўніцтва краіны працягвае пазычаць гроши.

А крызіс і пачаўся ж ад таго, што зашмат людзей у свеце начало жыць не па сродках. У tym ліку і беларускае кіраўніцтва. Простыя людзі маглі не ведаць, на якой схеме گрунтуецца «беларуская эканамічна мадэль», але найвышэйшае чынавенства не саромелася раней і не саромеецца цяпер трymаць у руках уладу дзякуючы чужым грошам.

Разбэшчаная халявай і нашым рабскім запабяганнем перад ёй, улада, персаніфікаваўшыся, скараціла платонаўскія паніяці праз словазлучэнне «для мяне», і выйшла: Дабро для мяне, Ісціна для мяне, Справядлівасць для мяне. У гнасэалогіі (яшчэ адно адгалінаванне філасофіі) такі давер самому сабе называецца «саліпсізмам» (ад лацінскага «solo» — адзін), а ў міжасобовых дачыненнях — хамствам. Хрысціянская мыслія прадказалі надыход Царства Хама. І хто мог падумаць, што адразу адбудзеца яго парадайная презентацыя на беларускай зямлі. Вось яна — расплаты за талерантнаці і памяркоўнасць! А яшчэ ж калі было абвешчана: не мір я вам прынес, але меч. Таму што хам разумее толькі сілу. Праўда, трэба памятаць, што адвага, як адзначыў яшчэ Арыстоцель, знаходзіцца паміж баязлівасцю і безразважнасцю. Галавой наляжыць мы зайдзены паспеец, а вось, не ператвараючыся ў экстрэмістаў, заняць усю даступную нам інфармацыйную прастору клічам «Адстаўка!» мы можам.

Нам трэба развітацца з пошасцю, непраціўленне якой неўзабаве можа прывесці націю да скону. Выбар сродкаў небагаты: сарафанинае радыё (цяпер ужо і ў выглядзе інтэрнэту) і плошча, — але яны дзейныя, праверана на іншых, здавалася б, невылечна хворых.

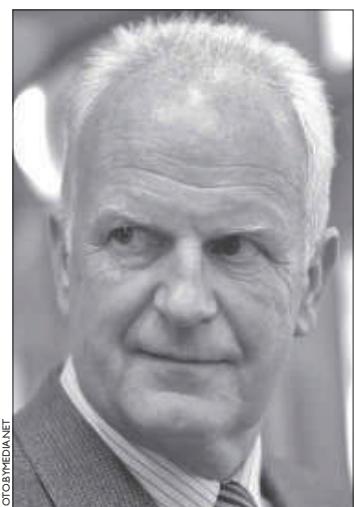
Бернд Штанге: У Беларусі шмат п'юць

У беларускім футболе існуе праблема ладу жыцця, заяўў галоўны трэнер нацыянальной зборнай Бернд Штанге на сустэречы са студэнтамі Беларускага дзяржўнага універсітэта 27 лютага. «Шмат хуткіх футbalісташ. Яны стараюцца, але ёсць праблема ладу жыцця. Тут п'юць шмат алкаголю. Не ўсе могуць сказаць, што вольныя

ад яго», — зазначыў Б.Штанге. Паводле слоў трэнера, нядаўна ён «разам з адной камандай» вяртаўся з Турцыі.

«У «д'юпі-фры» гульцы набралі алкаголю. Я пытаюся: гэта ты сабе? Адказ: для таты, для маці. Нельга сумяшчаць алкаголь і прафесійны спорт», — падкрэсліў Б.Штанге.

Дзмітрый Уласаў,
БелаПАН

PHOTOBEDANEK

Справу закрылі, але не вызвалі

3 сакавіка ў Асіповічах прайшоў першы з двух запланаваных крымінальных судоў над актывістам «Маладога фронту» Арцёмам Дубскім.

Шукаючы будынак суду ў Асіповічах, былі вымушаныя зварнуцца да міністру. Першай трапілася на очы пажылая пара. «Дзе тут у вас вуліца Ленінскай?» — «А вы можа, на суд да нашага Арцёма едзеце?» — пытганием на пытанне адказала бабуля. Апінулася, што гэта суседзі Дубскага, слухачы радыё «Свабода».

Судзілі хлопца за тое, што выкарыстаў чужім сім-карту, каб уваіці ў інтэрнэт. Пацярпела Юлія Васільева, з якой Арцём разам вучыўся ў ліцэі, сцвярджала, што на яе ім прыйшоў рахунак большым на піць мільёна рублей.

Гаворкі пра тое, што Дубскі выкраў гэту сімку, нават не вялося. Яе прынёс

яду былы таварыш Руслан Чарапко. Некалі хлопцы сябравалі, але потым іх адносіны сіансаваліся, пра гэта абодва заяўлі на судзе. Чарапка некалькі разоў у сваіх правакаціях выкарыстоўвала БТ. Падлетак з імпетам паліваў брудам колішняго прыяцеля.

Увогуле, падалося, што суд праводзіўся выключна для бэзтэшнай карпінкі. Бо то, што бакі разыдуцца палібоўна, было ясна ад пачатку. Ліберальны суддзя Русак упэўніўся ў залу ўсіх ахвочых — нават тых, каму не хапала месяца. Паводзіўся судзія таксама вельмі лагодна.

Гадзіны праз дзве разбіральніцтваў па-

толькі пару хвілін.

Толькі Дубскі паспей падпісаць усе дакументы па завершанай справе, як міліцыянты зноў узялі яго пад рукі і павезлі ў ізальятар. Празней час Арцёма чакае яшчэ адзін крымінальны суд — за ўхіленне ад хатніх хімій, якую ён мусіў адбываць паводле прысуду па «Справе чатырнадцатці».

Моладзь правяляла побач з ізальятарам невялікую акцыю салідарнасці, гукавы «Свабоду палітвізням!» і «Жыве Беларусь!». Асіповіція правахоўнікі на гэта адзялагавалі падагнанай пажарнай машынай, а таксама двумя міліцыянтамі ў бронекамізэльках з аўтаматамі. У Мінску такога не пабачыш.

Зміцер Панкавец,
Асіповічы—Мінск

За руль праз суд

180 навучэнцаў мінскай аўташколы «Пілот-цэнтру» за два тыдні да выніковага экзамену даведаліся, што аўташкола абакруцілася, а дырэктарам займаецца прокуратура.

Кепскае мінулае

Каб зразумець, чаму аўташколу «Пілот-цэнтр» наўфад ці чакае светлавудучніца, дастаткова было паглядзець яе старонку ў інтэрнэце. Там было напісане: «створана на базе ПНУП «Цэнтр Альянсаўта». Калі ж зварнуцца да гісторыі «Альянсу», становіцца зразумелым, што школу гэту можна адзначыць хіба што з адмойнага боку. Даставакова сказаць, што паводле статыстыкі за 2008 год школа «Альянсаўта» стала найгорней з 47 мінскіх аў-

ташкоў! Агульны адсотак нязадачы экзаменаў ДАІ з першай спробы дасягнуў шалёных 90,4%.

Пасля шэрругу праверак выявіліся фінансавыя махінацыі заснавальнікі. Аказаўлася, што грона даўно ўжо выдатканыя, а аплачаныя паслугі не праластаўленыя. Міністэрства транспарту і камунікацый прыпыніла ўлічніцю. Навучэнцаў, якія ўжо аплацилі ўесь курс, не дапусцілі да экзаменаў. У выніку яны не атрымалі правоў кіроўцаў, а свае грона вярталі праз суд.

Спініўшы сваё існаванне, неўзабаве школа ўяскрасла. Як ужо было сказана вышэй, на базе «Альянсаўта» з'явілася новая аўташкола — «Пілот-цэнтр». Зразумела, што без усялікай юрыдычнай адказнасці за дзеянні кампаніі-папярэдніцы. У траўні 2008 году «Пілот-цэнтр» атрымаў ліцензію тэрмінам

адзін год і, такім чынам, мог легальна працаваць як мінімум да 14 траўня 2009 году.

Школа была зарэгістравана ў Мінскім раёне, што, з меркавання кіроўцаў, з'яўляеца перавагай. Выпускнікі моглі здаваць экзамены ў абласным ДАІ, а праехаць па гарадку з дзвіном дарогамі і адным святлафорам нашмат прасцей, чым па мегаполісе з ажыўленым рухам. Таму ахвотныя атрымалі запаветныя правы і накіраваліся ў новую аўташколу. Заняткі праходзілі на вуліцы Вышалескай, што ў пасёлку Кунцаўшчына, калі МКАДу. Але даўчыца людзям не ўдалося.

Уранку яны прачнупліся...

17 лютага група, якая прыйшла на чартовыя заняткі, убачыла, што ў навучальнікам класе ніякіх занятаў — ні замка на дзвірах, ні партай, ні плацатаў на сценах. Выкладчык па медыцыні, які мусіў правесці занятаў, мог толькі развесці рукамі адзінства навучэнцаў па дамах — займацца не было дзе.

У дому па адрасе Вышалескага, 15, дзе і мяццілася аўташкола, і ціпер нешматлюдна. На сцяне ўсё яшчэ вісіц інфармацыя пра набор у школу і нумары канктактных тэлефону. Дырэктарскі пакой зачынены, у адрозненіе ад класу, дзе праходзіліся заняткі. Там наведвальнікай чакаюць толькі голыя сцены. Супрацоўнікі суседніх фірмаў не ведаюць, што здарылася з аўташколай. З іроніі лёсу ў тым жа будынку знаходзіцца і пакой участковага міліцыянта.

Адна з ахвяраў «Пілот-цэнтру», Андрэй Зашэйка, расказвае:

— Саме кіруйдна, што нам заставалася даўчыца зусім трохі. Праз два тыдні была прызначана дата ўнутранага экзамена. Мы здалі амаль усьве тэрмінавы курс.

— Вы змаглі атрымаць тлумачні ад кіруйніцтва аўташколы?

— Аднойчы мы датэлефанаваліся да дырэктора аўташколы Іллі Маладога, ён сказаў, маўліў, я хвараю, не чапаюце мене. Ягона на месец Віталій Малішэўскі прапанаваў нам свой варыянт. Мы самі павінны шукаць, дзе можна прайсці практичныя заняткі на машыне. То бок,

нам пранануюць плаціць яшчэ нейкай іншай аўташколе, а потым «Пілот-цэнтр» выдаст нам сертыфікат, з якім мы самі адправімся ў ДАІ.

— Колькі ваша група ўжо запліцца за навучанне?

— Мільён дзвесце тысяч рублёў. Але ў студзені на заняткі прыходзіў намеснік дырэктора і сказаў, што дзесяць даўчыцаў прыйдзяцца заплаціць яшчэ 200 тысяч. Мы заплацілі і іх. І ўсё роўна засталіся ля разбітага карытага...

Пры ўсім жаданні даць слова другому боку — кіруйніцтву аўташколы — гэта грабіць не ўдаецца. Нумары былога дырэктора І.Маладога былога дырэктора І.Малішэўскага адключаюцца. Паводле неізацверджанай інфармацыі, І.Маладым цяпер уশчыльнью займаецца прокурату-ра.

Адна з ахвяраў «Пілот-цэнтру», Андрэй Зашэйка, расказвае:

— Саме кіруйдна, што нам заставалася даўчыца зусім трохі. Праз два тыдні была прызначана дата ўнутранага экзамена. Мы здалі амаль усьве тэрмінавы курс.

Тут яшчэ нядаўна ішлі заняткі.

Цяпер будынак, у якім знаходзіцца «Пілот-Цэнтр» выглядае зусім безжыццёва.

чыць:

— У «Пілот-цэнтру» прыпынена ліцензія. Гэта значыць, што яны не могуць набіраць новых навучэнцаў. У аўташколы вялікія фінансавыя праблемы, таму наоконч я не будучыні нельга сказаць нічога позітага.

У найбліжэйшы дзень дырэктар «Пілот-цэнтру» прарадставіў мне дакументацію аб гаспадарчай дзеяннісці школы і інфармацыю пра кожнага навучэнца. Мы не пакінем лодзей у іншых інстытутах. Калі людзі, якія не даўчыліся, захочуць прайсці курс навучання да канца ў іншай аўташколе, даплаціць за гэта, мы дапаможам ім знайсці найлепшыя варыянты. Тыя, хто спадзяеца варыянт грони з «Пілот-цэнтру», хай звяртацца ў суд.

Як сталася, што на базе аўташколы, пазбаўленай ліцензіі, так лёгка ствараецца іншная школа, якая ізноў кідае сваіх вучняў? У школаў розныя заснавальнікі, інструктары, выкладчыкі. Якія грони круціліся ў «Альянсаўта» і «Пілот-цэнтру», я не ведаю.

Пацярпелья навучэнцы дамовіліся сабрацца ўсімі групамі праз тыдзень і вырашыць канкрэтнае, што рабіць далей. Яны мяркуюць зварота ў міліцыю і суд, каб вярнуць грони.

Ягор Марціновіч, фота аўтара

Наталка Бабіна,
пісменніца родам з Брэсту,
піша пра захаванне
украінскай культуры
Брэстчыны ў канцэксце
гісторыі з «экстремісцкім»
нумарам ARCHE.

Катастрофа

Гісторыя з канфіскациій і прынаннем «екстремісцкім» нумару ARCHE (№2008'8) мае адзін аспект, які з уласцівай иму дакладнасцю вызначыў Валер Булгакаў. Адказваючы на пытанні журналістаў пасля «гратэскавага» суду ў Брэсце, ён адзначыў: «Само пасобе гэтага даволі грознае паніраджанне, што, нягледзячы на ўсе гэтыя эрозіі Лукашэнкавай сістэмы, неіснія базавыя прынцыпы застаюцца непахаіснымі. Яшчэ эта вынік абсалютнай катастрофы беларускай культуры ў Брэсцкім рэгіёне».

Так, у параднаніі з іншымі рэгіёнарамі Беларусі Брэстчына сапраўды адстоеў ў тым, што датычыць беларускасці, і становішча цалкам можна называць «катастрофічным». Цалкам магчыма, што мытніца Рэната Нядбаса сканфіскавала часопіс не таму, што ўчыталася ў яго змест (тады б яна якраз не мела пратэндзіі), а проста таму, што ён быў напісаны «падазронымі» літарамі. Цалкам магчыма, пані Нядбаса — паходжаннем з тых вайскоўцаў, што склалі ліўнюю долю насельніцтва Брэсту за савецкім часам.

Брест — горад спецыфічны. Складенны амаль што з адных прыезджых, якіх пытні нацыянальныя не хвалівалі зусім, «прывізаныя» да ідэалагізованай Брэстчай краіспасі, горад том у менш тады не пакідаў уражання савецкага і дэнацыянальнізованага. Нават наядвалі. Было ў яго сваё аблічча, свой водар, свой выгляд — бо тысячамі нітачак лічучыся з жывым катлом наяваколі, Брэстчыны.

Які гэта быў паганьшчыліў нацыянальнага руху Беларусі!

Калі дэсэйч гадоў тому я напісала для «брэсцкага» нумара кіеўскага часопісу «Памяткі Украіны» артыкул «Тут была Украіна» пра стан украінскіх мовы і культуры на Брэстчыне, які потым перадрукавалі некаторыя іншыя выданні ў Беларусі, Польшчы і Украіне і які шырокай разышыўся ў інтэрнэце.

Быўшыя ў Украіне на запрашэні

не арганізатарапа фестывалю «Беларуская вясна», я з радасцю пачынала, што мой артыкул не забыты да гэтага. І ў Кіеве, і ў Львове да мяне падыходзілі чытачы, цікавіліся стацам реччу. Але на сустрэчы з чытачамі ў Львове чалавек, які называўся актывістам Кангресу украінскіх нацыяналістаў, я — у мінусе — арганізаторам «Талакі» Гробікам (так я пачула прозвішча, хана і не зусім ўбітчына) аўбінаваць мене ў тым, што сваім артыкулам я «сүткана лібамі» беларускіх і украінскіх нацыяналістаў, фальсіфікую рэчаіснасць і шырокім сканамічнымі, але не з этнаграфічных меркаванняў.

Украінскі нацыянальны рух на гэтых землях быў, ёсць і, магчыма, будзе. Існуе, відома ж, прагноз, што ён зінкне пад напісам русіфікацыі, — тое саме прагражася і руху беларускому. Тым часам паміж украінскім і беларускім актывістамі на Брэстчыне захоўваеца ўзаемны недавер, а сучасныя беларускія гуманітарныя даследаванні старанна абыходзяць любія спречныя моманты — хоць усе ўсё якраз мусіла буць яшчэ наявнуюць цікавасць.

У выдадзенні кнізе «Севярынца

ічна ўкраінскай. Так, асмельваюся. І прададую ў «Наашай Ніве». І пішу пабеларуску. І аддаю дзяяч у беларускія школы. І зраблю ўсё, каб яны мелі добрыя веды ўкраінскай і беларускай гісторый.

Спадзяюся, што ў беларусаў і юркіндаў хопіц розуму трыманіца разам, бо ў автаротным выпадку іхня спрочкі ўжо вельмі хуткі зробіца аблалотна бесессноўны, і на пустое поле, выраўненася магутным каткам русіфікацыі, можна будзе смела перасяляць з Піцера Скарбуну — які, як лічыць Лукашэнка, жыв і тварыў там. Вось да гэтага абсурду, прадміністраванага нашымі «праваслаўнымі атэістамі», і імкніцца давесці нашу свядомасць русіфікаты.

«Я іх перахрысціў»

...Забрахай сабака, і я вызвірула ў акно. Ля веснічак стаяў высокі сівы пажылы чалавек.

— Мама, тут чиба пытгаоща!

Я была ўпішчаная, што гэта прышлоў шоў занёміца нехта з суседзяў.

— Добры дэн, я Володымір Лянонок, — называў сібе госьці, і лілезаве не ўскрынула ад нечаканасці.

Уладзімер Лянонок — ураджэнец вёскі Крытышын Іванаўскага раёну, які ціпер жыве ў Львове.

Калі яму было 18 гадоў, у 1952 годзе, яго арыштавалі за сувязі з УПА і антысавецкую прапаганду (ягоная віна заключалася ў тым, што ён перапісаў ад руکі антысавецкіх лілёткі) і асудзілі на 25 гадоў лагероў.

Пасля смерці Сталіна яго выпушцілі, але не ўзвесьлеў зноў асудзілі — на гэты раз за ўздел у які ціпер сказаў, незэрэгістраванай арганізацыі, якая ставіла за мету дабівача незалежнасці Украіны. Агульны спадар Леанік аడзедзеў амаль 20 гадоў.

Ужо ў стаўм узроцце спадар Леанік палічіў сваім маральным аваізікам падрыхтаваць і выдаць «Слойнік Брэстчыны» — мін-энцыклапедыю украінскага жыцця Брэстчыне, якай выйшла ў Львове ў 1996 годзе.

Гэтая кніга выклікала тады ў Беларусі вялікія спрочкі, я выдалілі з бібліятэк, куды я былі разасланы ўкраінскія актывісты. Вялікія прэтэнзіі мелі да якіх і беларускія нацыяналісты маўляў, як так, там сцвярджаеца, што на Брэстчыне жывуць этнічныя ўкраінцы! Крамола!

І вось ціпер гэты чалавек сядзіць у нас у дому і расказвае.

У спадара Леаніка светлы розум і выдатная памяць. Ён гаварыць пра тое, як сядзяў у Брэсцкай турме над Мухаўцам, потым — у «амерыканцаў» у Мінску, называе прывішчы беларусаў, гаёўшэ, палікаў, якімі сустракаўся там, а потым на Інцы і ў Мардовії, і падрабязнасці яго апяведу ствараюць іскрживу карынту жыцця, чалавечай стойкасці і ўпартасці іх, бывала, надлюму і разбурэння...

Не дадае павагі і ражлівіцца падынак беларускай мовы — роднай, якімі б карыснімі яны ні здаваліся. Калі сустракаеш у нібяты наявковапапулярнай кнізе дадзеныя пра тое, што павансені беларускія супраціўсцікамі на пасяджэнні па-расійску цудоўную кнігу мемуару старога брэсцкага камуністы, сібра КПЗБ Васіля Ласковіча, я дойгта не могла зразуметь, што азначае слова «чубарык», якімі да маладых мясцовых хлошчы разгораз звяртаюць прадстайчыні польскай адміністрацыі. І толькі потым да міне дайшо: дыбы гэта ж ражліктар кнігі так замяніў крамольнае «хахлы!» Каб і яно не нагадвалі, што «гутгайшыя» Брэстчыны не былі абыякаваны да ўкраінства. Тым не менш, у кнізе дасеща выразна і яскрава карынта грамадскага жыцця той пары — і яе украінскіх складнікаў у тым ліку.

Саюзнікі ці праціўнікі?

Беларускі нацыянальны рух у цілерарных умовах пашыраєца, звязаючыся да найлепшых начуцій людзей, апелюючы да таго малярнага закону, які ўнутры кожнага з нас. Там, дзе ён ідзе на маляр-

Рэкультывацыя меліяраванай свядомасці

Чубарыкі

Савецкая палітыка русіфікацыі палягала на тым, каб максімальна заглушыць «голос крыві», усе нацыянальныя ідэнтычнасці, алтарнайтынай савецкай. На Брэстчыне зінчылі самую гэлду пра ўкраінкасць. Голос крыві — гэта не прыложы мастацкі вобраз, а гістарычнае пачуціе, якое прыводзіць чалавека да ўсведамлення нацыянальнага.

Беларускія нацыянальныя ідэі на Брэстчыне абапіраюцца на палітыч-

ную прыналежнасць тэрыторыі да Беларусі. Варта адзначыць, што савецкія ѥлады свядома зрабілі ўсё, каб здыскрэдытаўца яе, напрыклад, адкрываючы пасля Другой сусветнай вайны спрэс на візках беларускай школы, што выклікала адпрэчванне. Калі насыльніцтва звярталася з просьбамі адкрыцьця украінскіх (якія працавалі тут раней) — актыўнастю рэпрэсавалі, калі расійская — ахвотна пераводзіла на вучанне на расійскую мову.

Моі беларускія нацыянальныя ідэі на Брэстчыне былая (на жаль, і ёсь) недастатковая, каб узигнучы шырокія масы, таму я не былая табакійскай для ўлады. Не маючы натуральнай апоры, яна хутка слабела, што цалкам задавальняла ўладу.

Гістарычную свядомасць імкнула звесці да нуля, каб з гэтага нуля стварыць нацыянальную форму, а савецкую па змесце новую, меляраваную ідэнтычнасць. Барацьба з найменшай згадкай пра ўкраінкасць прымала часам аnekдатычныя формы. Напрыклад, чытаючы напісаную па-расійску цудоўную кнігу мемуару старога брэсцкага камуністы, сібра КПЗБ Васіля Ласковіча, я дойгта не могла зразуметь, што азначае слова «чубарык», якімі да маладых мясцовых хлошчы разгораз звяртаюць прадстайчыні польскай адміністрацыі. І толькі потым да міне дайшо: дыбы гэта ж ражліктар кнігі так замяніў крамольнае «хахлы!»

Каб і яно не нагадвалі, што «гутгайшыя» Брэстчыны не былі абыякаваны да ўкраінства. Тым не менш, у кнізе дасеща выразна і яскрава карынта грамадскага жыцця той пары — і яе украінскіх складнікаў у тым ліку.

Беларускія нацыянальныя ідэі на

Брэстчыне чуць аўбінавачванні ў тым, што я асмельваюся. І агульна дзяяч у беларускія школы. І зраблю ўсё, каб яны мелі добрыя веды ўкраінскай і беларускай гісторый.

Крызісны адпачынак Аляксандра Лукашэнкі

Той самы гатэль «Гранд».

Кіраўнік Беларусі прыбыў на топавы лыжны курорт Сербіі ў супрадажэнні сям'і, памочнікаў, ахойнікаў, кухара і няняк.

Горны хрыбет Капонік — самае прастыжнае месца зімовага адпачынку ў Сербіі — знаходзіцца на поўдні краіны. «Боінг-737» з беларускім президентам на борце прыбыў у аэропорт імя Канстанціна Вялікага ў горадзе Ниш у суботу. Час тка світы прыляпла другім рэйсам на самалёце «Эмбера», паведаміў дырэктар аэропорту.

Толькі калі інфармацыя пра адпачынак Лукашэнкі ў панідзелак разышлася ў беларускім інтэрнэце, беларускія афіцыйныя агенцтва БелТА таксама распаўсюдзіла вестку, што Лукашэнка знаходзіцца ў Сербіі з «працоўным візітам». Паводле БелТА, ён сустрэнеца з кіраўніцтвам краіны і бізнесоўцамі. Агенцтва прызнае, што ў месяц візіту таксама запланавана, што Лукашэнка правядзе ў Сербіі некалькі дзён адпачынку.

На лыжным курорце пераважа-

Лыжныя хронікі

1995. І лыжня пачалася...

Была ўпершыню праведзена «Мінская лыжня» — масавае катанне паспалітага люду і чынавенства на лыжах у ваколіцах сталіцы. Нязменным пераможцам «Лыжні» рабіцца Аляксандар Лукашэнка.

1998. Японскі ваяж

Падчас Алімпіяды ў Нагане глава беларускай дзяржавы, а па сумяшчальніцтве — кіраўнік Алімпійскага камітэту, наведаў Японію. Візіту не чаکаў ніхто. На падліце высыгвіліся, што Японія не дае свайго дазволу, таму што беларуская дэлегацыя, што не была заізблена афіцыйна, не мае візаў. Па каторм часе справу з дазволам несік улагодзілі.

Акрамя назіранні ў ходам гульняў, Лукашэнка таксама быў заняты катаннем на лыжах па японскіх ашпарах і аднаго разу нават заехаў на прыватную тэрыторыю.

2001. Лыжаролеры

Да свята вызвалення Мінску ад фа-

шысціх захопнікаў была праведзена гонка на лыжах, да якіх былі прыматаставаны ролікавыя канкі, на так званых лыжаролерах. Пад ліпенскім сонцам на лыжам упершыню можна было бачыць беларускага кіраўніка.

2002. Інсбрук

Аляксандар Лукашэнка раптоўна знік з Беларусі ў сэрэдзіне сакавіка. Пра месца адпачынку афіцыйныя крыніцы нічога не паведамлялі. Журналісты знайшли беларускага празідэнта на аўстрыйскім гарнілінском курорце, ля Інсбрку.

Ужо пасля сенсацыйнай навіны прэсавая сакратарка Пяткевіч удасладніла інфармацыю. Сакратарка таксама паведаміла, што за час свайго знаходжання ў Аўстрыі А.Лукашэнка, акрамя афіцыйных сустроч і адпачынку, некалькі разоў гульяў у хакей і ў гульні з адной з місцовых «аматорскіх каманд» закінуў восем шайбоў у браму супернікаў».

Прэзідэнт-люкс у тым аўстрыйскім гатэлі каштаваў блізу 800 даляраў.

2003. «Рэдысан САС Лазурная Пік Гатэль»

Аляксандар Лукашэнка адпачываў у Расіі, у «Рэдысан САС Лазурная Пік Гатэль» побач са знаменкім гарнілінским курортам Красная Поляна. Акрамя 5-павярховага корпусу, на тэрыторыі гатэлю знаходзіцца 6 віллоў люкс. У адной з іх пасяліўся Аляксандар Лукашэнка. Коніт такой вілы на той час складаў 890 еўра за суткі.

2004. Чымбулак.

Прэс-служба Александра Лукашэнкі паведамляла, што «глава беларускай дзяржавы знаходзіцца з працоўным візітам у Каахстане, дзе абміркоўвае праblems мадэрнізацыі беларускіх нафтапераапрацоўчых прадпрыемстваў». Але ж у прэс-службe казахскага презідэнта журналістам паведамілі, што гэта «прыватны візіт», а сам Назарбаев знаходзіцца ў сталіцы, Астане, дзе быў ўдзел у святкаванні Дня Незалежнасці.

2004, Славенія.

За два месцы да ўваходжання Славеніі ў Еўрасаюз Лукашэнка сізіў на славенскі гарнілінскі курорт Кравец. Толькі пасля пуб-

разам з Лукашэнкам прыляцелі сем'я ягоных сыноў, а таксама экспорт у складзе прыкладна 150 чалавек. Іншыя выданні гавораць не пра 150, а пра 30 чалавек, якія супрадажжаюць беларускага кіраўніка. Усе яны спыніліся ў прэзідэнцкім люкс-гатэлі «Гранд». Паставілі да яго на час перарабіння беларускай дэлегацыі перасяллі ў іншыя гатэлі.

Сербскія газеты напісалі, што беларускія дэлегацыі, што прыбылі, не ў галоўным аэропорце краіны, куды звычайна кіруюцца замежныя дэлегацыі, а на рэгіянальным лётнішчы ў Нішы, каб захаваць факт прыезду ў таямніці. Аднак журналисты не драмалі і на поўдні Сербіі.

Характэрна, што ў адзінственне ад кіраўніку дэмакратычных краін, Лукашэнка адпачывае, не афішиуючы асобнай інфармацыі пра то, а склад ягонага супрадажэння журналисты ацэніваюць на вока.

С словаў работніка гатэлю стала вядома, што дэлегацыя паводзіцца сябе сціпіц, а асабісты кухар прэзідэнта гатуе разам з кухарамі гатэлю. Прэдстаўнік гатэлю расказаў, што сям'я Лукашэнкі супрадажжаюць таксама ахойнікі, а дзяцей — нянкі.

лікацый у СМІ прэс-служба Лукашэнкі паведамляла, што ў аўтарак скончыўся ягоны кароткатаэміновы візіт у Славенію, дзе «адбыўся шэршт працоўных сустрочай гульні беларускіх дзяржаваў з выбітымі палітычнымі дзеячамі і прадстаўнікамі буйнога бізнесу».

Празідэнцкі люкс у замку тады каштаваў 858 еўраў за ноч.

2008 год. «Гранд-гатэль Паліяна».

На начатку лютага мінулай году Лукашэнка знаходзіцца з працоўным пaeздкай у Расіі і наведаў горн-турыстычны цэнтр «Гранд-гатэль Паліяна». Зімадзеньнікі візітнікамі зоркі беларускай эстрады...

Звяртае ўвагу, што празідэнцкая прэс-служба абнародавала факты горнага адпачынку А.Лукашэнкі толькі пасля таго, як яго ўскрылі беларускія незалежныя ці замежныя СМІ. Гэта дазваляе меркаваць, што не ўсе падарожжы Лукашэнкі становіцца вядомымі.

У парадніні з гатэлямі, дзе Лукашэнка спыняўся мінулья гады, сёлетні выглядае сціпіц: усяго чатыры зоркі, дык вядомасць не міжнародная. Крызіс...

ЮЛІЯ ДАРДЗІКЕВІЧ

Валадарку прадаюць

Пра гэта паведаміў міністр
унутраных справаў
Уладзімір Навумай.

«Мы зацікаўленыя ў продажы СІЗА. На сёня ёсьць прапановы ад расіян і аўтрыцай. Адзіная ўмова — захаваць у нязменным стане Пішчалаўскі замак. Іншыя

аб'екты на тэрыторыі СІЗА павінны быць знішчаныя, а на іх месцы ўзвядзенія новыя», — сказаў міністр.

Новы следчы ізальтар будзе пабудаваны ў Калядзічах.

Яшчэ трох гадоў таму была прададзеная інвестарам мінская калонія №1, што на Кальварыйскай. «Калонію

знясем. На гэтым месцы будзе мікрараён, дзе будуць жыць людзі. Новую калонію будаваць не будзе, бо няма пільнай патрабы. Колыкасць злачынцаў, якія адбываюць турэмнае пакаранне, апошнім часам змяншаецца», — паведаміў У.Навумай.

Зміцер Панкавец

Піва — ад 21 году

Узроставае абмежаванне на продаж спіртных напояў у Беларусі плануецца павялічыць да 21 году.

Такое палажэнне змянічаецца ў законапраекце «Аб асновах дзяржаўнай маладзейнай палітыкі», які будзе разгледжаны палатой предстаўнікоў на вясеній сесіі.

Міністр унутраных справаў Навумай сказаў, што пазітыўна ставіцца да такай ініцыятывы. Маўляй, «еўрапейскія краіны ўводзяць яничэ больш жорсткія абмеркаванні», — назначыў кіраўнік МУС.

«Я за тое, каб днём цвізросці аб'явілі і 4 сакавіка — Дзень міліцыі. Гэта было б правільна, мы самі павінны паказваць прыклад нашым грамадзянам».

ЗП

Боты выдалі

Добрасумленны ўчастковы з Салігорскага раёну раскрыў забойства кіроўцы і эканаміста калгасу, якія везлі ў гаспадарку заробак.

Быў выклік на дом у сувязі са сваркай мужа і жонкі. Г ўчастковы ўбачыў абузак, які супадаў з адбіткамі падэшваў зафіксаваных на месцы злачынства.

У выніку па справе арыштаваныя трох чалавекі. Адзін з іх пражываў з жанчынай, якая ведала працэдуру прывозу грошай.

ЗП

У Мазыры знік без вестак 10-гадовы хлопчык

Мазырскі РАУС аб'явіў у вышук жыхара гораду 1998 году нараджэння, вучня 4-га класу гімназіі Руслана Харытончыка.

22 лютага прикладна а 15.00 дзіцяць пайшло з дому і не вярнулася. Міліцыя вядзе вышук хлопчыка і просіць усіх грамадзян, якія яго бачылі або штосьці ведаюць аб месцах знаходжанні, паведаміць у органы ўнутраных справаў. Прыкметы зняліца без вестак: на выгляд 10 гадоў, рост 120 см, хударля-

вага целаскладу, вочы карыя, нос просты.

Быў апрануты: шэрый вязаная шапка з надпісам, джынсы блакітнага колеру, куртка чорная «Аляска», боты чорныя. Усіх, у каго ёсць інфармацыя аб месцах знаходжанні дзіцяці, просяць патлефанаваць на нумар 8-02351-2-91-82 або на мабільны нумар МТС (029) 738-88-07.

Алена Германовіч,
БелаПАН

Падазроная смерть беларускага «злодзея ў законе»

Выйшаўшы з турмы, беларускі крыміналны аўтарытэт «Біра», які трывалу ў страху ўвесь Бабруйск, памёр ад сардэчнай недастатковасці.

Смерць спаткала яго на кватэры. Мяркуеца, што «Біра» будзе пахаваны ў Бабруйску.

Уладзімір Бірукоў нарадзіўся ў 1963 г. у Бабруйску, быў адным з ініцыятаў стварэння бабруйскага «абшчаку». Ажыццяўляў контроль за Бабруйскам. Быў «каранаваны» ў 1996 г. у Маскве.

Бірукоў выкарыстоўваў сувязі басці, які памёр у 1994 г. у Ізраілі. У спадчыне атрымаў невялікі завод, вілы, матэрні лодкі, значны капитал.

Яго групоўка аб'ядноўвала

300 актыўных сяброў. Бандыты кантролівалі гарадскія рынкі, абліталі данінай камерсантаў. У сферу інтэрсаў уваходзілі не толькі прыватнікі, але і дзяржпрадпрыемствы.

19 лютага Бірукоў быў затрыманы ў Маскве, але на наступны дзень адкупічаны на прашніне прокурора.

Бірукоў падазровіўся ў tym, што цераз падстайную фірму скупіў у Бабруйску больш за 10 аб'ектаў нерухомасці — дамы, рынкі, рамонтныя майстэрні.

АГ

Страшная смерть у Мінску

Бульдог абрэзы твар свайму гаспадару.

Злоўжыванне алкаголем прывяло ў пачатку лютага жыхара Завадскага раёну г. Мінску да страшнай смерці.

Мужчына выпіў лішніга і не знойшоў нічога лепшага, як палезі цалавацца да свайго сабакі. Той, як і большасць сабак, цярпець не маг пау алкаголю. Бульдог накінусці на гаспадара і адгрыз яму частку твару.

Хуткая дапамога, якая прымехала неўзабаве, паспела толькі зафіксаваць смерць мужчыны. Сабаку ўсыпілі.

Ягор Марціновіч

Навумаў: арышты у Ваўкаўыску не звязаны з 4 ліпеня

Работа над раскрыціем выху ў ноч на 4 ліпеня прагляваеца.

Уладзімір Навумай паведаміў, што найбліжэйшым днім мае намер правесці сустэречу з некалькімі журналістамі, дзе раскажа пра хаду следства пад умовай, што гэта не будзе вынесенна на старонкі СМИ. «Не сакрэт, што падчас расследавання гэтага злачынства мы найперш арыентаваліся на ўсё звязанае з выху, зборы. У ходзе апрацоўкі Ваўкаўыску была арыштавана група асобаў, якія мела ў сябе і выху, і збору з намерам яе выкарыстаць», — пракаментаваў Навумай справу ваўка-

выскіх прадпрымальнікаў.

Паводле ягоных словаў, следства будзе скончана цагам некалькіх месяцаў. Аднак ісправа Мікалая Аўтуховіча і ягоных паплечнікаў ніяк не звязаная з выху на Дзень рэспублікі.

Варты адзначыць, што праца барабонца сумняюца ў правамернасці арышту Аўтуховіча і лічыць справу палітычна матываванай.

Раскрыціе злачынства 4 ліпеня не дае магчымасці Навумаву планаваць асабістыя справы, у тым ліку адпачынак. Хаця і ёсць прапановы на ўзыходжанні на Эверест.

ЗП

